

פורום יישוב סכסוכים

יו"ר הפורום:
עו"ד מיכל שקד

ת"א, ז' באדר התשע"ז
05/03/2017

לכבוד
ועדת החוקה, חוק ומשפט
הכנסת
מכובדיי,

הנדון: הערות מטעם לשכת עורכי הדין לטיטת תקנות בתי המשפט (רשימת מגשרים), התשע"ו-2016

פורום יישוב סכסוכים בלשכת עורכי הדין מברך על הסדרה בתקנות של רשימת מגשרים ראויה, ומבקש לסייע בקידום הנושא לטובת החברה בישראל.

שמחנו לראות כי חלק מהערותינו, כפי שפורטו במכתבנו הקודם, שולבו בנוסח התקנות.

לאחר עיון בטיטת התקנות העדכנית של משרד המשפטים, אשר הועברה לעיוננו ביום ה- 2.3.17, להלן הערותינו:

1. הועדה המייעצת-

- 1.1.1. אנו סבורים כי יש להתייחס **בסמכויות** הוועדה לנושא בקרה ופיקוח למרכזי גישור / בתי ספר לגישור ולמדריכים בכל ההכשרות. לפיכך **מוצעים** התיקונים הבאים:
בתקנה 2 (א)(1)(א) – להוסיף בסייפה "לרבות צוות ההדרכה".
בתקנה 2 (א)(1)(ב) – להוסיף בסייפה "לרבות צוות ההדרכה".
בנוסף – להוסיף סעיף קטן לתקנה 2 – לבצע פיקוח ובקרה על התנהלות ותכני כל ההכשרות שאושרו על ידי הוועדה לרבות צוות ההדרכה.
- 1.1.2. **הרכב** – בתקנה 2 (בס"ק ג') נרשם כי: "אחד מחברי הועדה לפחות יהיה בעל חמש שנות ניסיון לפחות בניהול הליכי גישור". אנו מודים על כי נתקבלה המלצתנו לחייב שיתוף בוועדה של חבר בעל ניסיון בפועל בגישור. לדעתנו, חשוב לציין בתקנות **שכל חברי הועדה המנויים בסעיפים 2(ב) 3-5 יהיו**

בעלי ניסיון רב גם בגישור בפועל (למעלה מעשר שנים).

בנוסף, אנו סבורים כי על הוועדה לכלול נציג של לשכת עורכי הדין, שיהיה עורך דין מגשר בעל ניסיון של לפחות 10 שנים בגישור.

1.3. בתקנה 2(ג) מוצע כי על חבר הוועדה להיות עו"ד-מגשר במקום "משפטן".

1.4. אנו סבורים כי יש להוסיף סעיף המאפשר לוועדה לכלול ברשימת המגשרים גם מי שאינו עומד בהוראות התקנות, ומנימוקים מיוחדים שירשמו.

2. ביטול ההצהרה על שכר טרחה-

יש לברך על כי נתקבלה המלצתנו שלא לפרסם את שכר טרחת המגשרים באתר האינטרנט בו יפורסמו רשימות המגשרים. החיוב, שהופיע בנוסח התקנות הקודם, לפרסום שכר הטרחה של כל מגשר, נראה לנו בלתי סביר ומהווה פגיעה מהותית בחופש העיסוק של המגשרים. בנוסף, דבר זה הווה אפליה ברורה לרעה של המגשרים ביחס:

א. לשאר אנשי המקצוע, אשר מתדיינים בבתי המשפט מופנים לקבלת שירותיהם.

ב. ביחס לכלל בעלי המקצועות החופשיים בארץ, אשר אינם נדרשים לפרסם או ליידיע מראש בשכר טרחתם ברשימות קבועות ומחייבות.

3. אנו סבורים כי מאותן סיבות יש להשמיט את הסעיפים המחייבים את המגשרים להצהיר על שכר טרחתם בטופסי הגשת המועמדות לרשימת המגשרים. אנו סבורים כי אין לייצר רשימות וגם לא רשימות פנימיות בהן יפורטו שכרי טרחה אלה, אשר עלולות להוביל את המגשרים להיות כבולים בהצהרותיהם לשנים רבות, הכל מהטעמים הבאים:

3.1. נוכח השמטת נושא פרסום שכרי טרחה ברבים – אין כל טעם בחיוב המגשרים להודיע בטופס הרשמתם לרשימות המגשרים על שכרם. אנו מתנגדים ליצירת רשימות פנימיות של שכרי טרחה של המגשרים. לרשימות כאלה יש נטייה להתפרסם בסוף ברבים (דבר שהוסכם שאין לעשות), ולייצר פגיעה בלתי הפיכה במגשרים.

3.2. מומחים רבים ממונים ע"י בתי המשפט (פסיכולוגים, שמאים, רואי חשבון, מהנדסים, מומחים לליקויי בניה, בוררים, רופאים וכיו"ב). אף מומחה אינו נדרש בתקנות להצהיר על גובה שכר טרחתו מראש לשנים ולהיות כבול בו. אנו סבורים כי אין כל מקום להפלות את ציבור המגשרים לרעה בעניין זה.

3.3. חיוב מגשרים, להודיע מראש (לרשומות) מהו שכרם, ובכך בעצם להתחייב לשכר זה לשנים, מהווה לדעתנו התערבות גסה בזכות יסוד של המגשרים לחופש העיסוק וההתקשרות עם הציבור. לא ידוע לנו על מקצועות אחרים, אשר לצורך "הסמכתם" ורישומם בתקנות המסדירות את תחום עיסוקם- נדרשים גם להתחייב לשכר טרחה קבוע מראש ולהצהיר על כך. דרישה זו מנוגדת להוראות הדין ויש בה אפליה של ציבור המגשרים על פני מקצועות אחרים.

לשכת עורכי הדין בישראל
ISRAEL BAR ASSOCIATION
نقابة المحامين في إسرائيل

3.4. אין לחייב מגשרים לקבוע תעריף קבוע לשעת עבודה. עבודת המגשר משתנה ומורכבת. קיימים תיקים מסובכים, רבי משתתפים ובעלי היקף עובדתי ומשפטי רב, אשר שכר הטרחה הנגבה עבורם, (פר שעה), הינו גבוה (פר שעה) מתיקים אחרים. יש תיקים בהם הצדדים מעוטי יכולת והמגשר נאות לקבלם בשכר נמוך יותר. זכותו של המגשר להתאים שכר טרחתו לנושא שבטיפולו. זוהי התקשרות ישירה בין בעל מקצוע ללקוח. המגשר רשאי להחליט כי הוא מעלה מחירו או מורידו בהתאם לתיק ובהתאם לתנאי השוק, בלי להתחייב מראש ברשימות קבועות ובלי לשלוח על כך הודעות למאגר רשימות. אין זה ראוי להקשות על המגשרים לערוך שינויים כאלה בשכר טרחתם ולבקשם לפנות להנהלת בית המשפט, בכל עת שירצו לשנות שכרם. זוהי פגיעה בחופש העיסוק.

3.5. אנו סבורים כי, הותרה של דרישת ההצהרה וההתחייבות לגובה שכר הטרחה, תגרום לכך כי טובי המגשרים ידירו רגליהם מרשימות המגשרים. טרם משלוח מכתבנו זה קיבלנו הדים רבים על כך ממגשרים ותיקים וטובים וכן מחברי הפורום ליישוב סכסוכים. כבר כעת, מגשרים מקצועיים רבים נמנעו ממשלוח פרטיהם, לרבות שכר טרחתם, לרשימות המגשרים לענייני משפחה הזמניות שהוכנו ליחידות הסיוע.

3.6. חשוב להבין שגם כיום, בכל מקרה של פנייה למגשר בתיק המתנהל בבית המשפט, מיודעים הצדדים בדבר תעריף שכר הטרחה, **טרם תחילתו של הליך הגישור**. כמו בכל פנייה לנותן שירות, הצדדים חופשיים לקבל הצעות מחיר ממספר מגשרים ולבחור מגשר שונה מזה שהוצע להם (ככל שהוצע להם) ע"י בית המשפט. יש להשאיר נושא זה לכוחות השוק.

3.7. בכל מקרה, אנו סבורים כי אין לחייב מגשרים להצהיר ולהתחייב להיקף שכר טרחה הכולל לימוד התיק והכנת הסדר גישור (תקנה 7(ב) מחייבת כי שכר הטרחה יכלול את כל עבודת המגשר לרבות פעולות הכנה לגישור ועריכת הסדר גישור ולא ייגבה שכר נוסף בעד רכיבים אלה). הכנסת הסדר גישור מקצועי, מקיף ומחייב כרוכה לעיתים בעבודה מרובה המחייבת שעות עבודה בהיקף רב ולא יעלה על הדעת כי אלו כלולות בשעות העבודה הפרונטליות. בנוסף לזאת, קיימים היקפים שונים של תיקים הדורשים היקפים שונים של הכנה והיקפים שונים של הסכמים. אין הסכם העברת זכויות במקרקעין דומה להסכם גירושין או להסכם פשוט של מספר שורות. בנוסף, בעצם הדרישה בתקנות לציין עלות של הכנת הסדר גישור - מגשרים שאינם עורכי דין מקבלים גושפנקא (המנוגדת לדין) לערוך הסכמים, כאשר אינם בעלי הכשרה לעשות זאת והציבור מוטעה בחושבו שיקבל הסכם מקצועי מאיש שאינו רשאי לעשות זאת. יפורט בהרחבה בסעיף 5 להלן.

3.8. אנו סבורים **שבמקום לחייב מגשרים להודיע על שכר טרחתם בעת הגשת מועמדות לרשימות המגשרים, יחתמו המגשרים על הצהרה כי הם מתחייבים לייזע מראש כל מגושר על שכר טרחתם, לרבות הכנה, בטרם יגיעו לישיבת הגישור.**

4. גישורי מהו"ת –

אנו מודים על קבלת המלצתנו לבצע בתקנות הפרדה בין גישורי מהו"ת לבין גישורים אחרים. אין לנו התנגדות למוצע בתקנות, כי לגבי גישורי מהות יקבע רף שכן טרחה מקסימלי מחייב, אך זאת להבדיל מגישור בתיקים אחרים, לגביו אין לחייב את המגשרים להתחייב בעת הגשת מועמדותם לרשימות המגשרים, על גובה שכר טרחתם (ראו הרחבה בסעיף 3 לעיל). אנו מציעים לציין ברשימות המגשרים מי הם המגשרים העובדים גם בפרויקט המהו"ת או לייחד למגשרי המהו"ת, רשימה נפרדת היינו להוסיף תחת הגדרת "רשימת המגשרים" ס"ק 3 המפנה לרשימת מגשרי מהו"ת. כמו כן, אנו סבורים כי יש לשקול את העלאת שכ"ט המגשרים בהליכי המהו"ת, ובכל מקרה לדרג את התעריפים תוך התייחסות לתיקים המופנים מביהמ"ש המחוזי והעליון להליך הגישור.

5. **ייחוד מקצוע עריכת הדין** – כפי שכבר הדגשנו, אנו סבורים כי הפניית המתדיינים למאגר מגשרים בו כלולים אנשי מקצוע שאינם עורכי דין, לצורך עריכת הסכם משפטי, עלולה לגרום להטעיית הציבור אשר יצפה לקבל שירות משפטי ממי שאינו עורך דין. בנוסף, הפניה כזו עומדת בסתירה לחוק לשכת עורכי הדין, הקובע, בין היתר, את ייחוד פעולות המקצוע לפיו עריכת מסמכים בעלי אופי משפטי, ייעוץ וחיווי דעת משפטיים הינן פעולות שיוחדו לעורכי דין בלבד. לפיכך, אנו סבורים כי יש להפריד במסגרת מאגר המגשרים בין מתן שירות הכולל פעולות משפטיות ופעולות שאינן משפטיות, וכי יש להבהיר מהו השירות הניתן מכל איש מקצוע המופיע במאגר, על מנת להימנע מהפניה המעודדת בסופו של יום השגת גבול מקצוע עריכת הדין ומתן גיבוי לעריכת הסכמים בצורה לא מקצועית ובניגוד לדין.

לפיכך מוצע להוסיף להגדרה של "הסדר גישור" בסיפא לסעיף 1 לתקנות, לאחר המילים "אף אם לא ניתן לו תוקף של פסק דין" את המילים "ואשר נערך ע"י מי שרשאי לעשות זאת על פי כל דין".

6. קושי נוסף הינו העדר האבחנה בין אנשי המקצוע השונים העוסקים בגישור במשפחה.

בגישורים בענייני משפחה קיים הבדל מהותי בשירות אותו יכולים לתת עורכי הדין המגשרים, לבין מגשרים שאינם עורכי דין. גישור משפחה הינו גישור המורכב משאלות סבוכות רבות, שחלקן בעלות אופי משפטי וכלכלי מובהק ובעל השלכות קריטיות לאיכות חייהם של המתגשרים. רק מגשרים שהינם עורכי דין רשאים עפ"י דין ומסוגלים ליתן ללקוחות שירות מקצועי מקיף (לרבות טיפול בנושאים כלכליים/משפטיים/ניסוח הסכם משפטי אכיף וכיוב'). **על הציבור להיות מודע להבדל בסוג השירות אשר יקבל.** מרבית הפונים לשירותי גישור במשפחה כיום מבכרים להיעזר בשירותיו של עורך דין מגשר.

לאור האמור, הכפפת כל מקצועות המגשרים בענייני משפחה, המופנים במסגרת הליכי מהו"ת לשכר טרחה אחיד, על אף שאיכות, היקף ומקצועיות השירות שונים בין בעלי המקצועות השונים העוסקים בגישור, מיטיבה עם המגשרים ממקצועות הטיפול בכך שמעלה את שכרם משמעותית מהשכר המקובל במשק אצל מגשרים ממקצועות אלה (על אף שאינם נותנים שירות משפטי) ומורידה את שכר עורכי הדין. לאור האמור לעיל **מוצע להפריד בשכרי הטרחה בין גישור הנעשה ע"י מגשרים ממקצועות הטיפול לבין גישור של מגשרים שהינם עורכי דין, נוכח ריבוי האחריות והנושאים המשפטיים / כלכליים הדורשים מענה בהסכמי הגירושין ולכל הפחות לייחד בתקנות את נושא עריכת הסכמי גירושין לעורכי דין בלבד.**

7. חיסיון הליך הגישור

הליך הגישור נהנה ממעטפת של חיסיון וסודיות ומעטפת זו הינה בין השאר, סוד כוחו של התהליך.

7.1. אנו סבורים כי הדרישה לצרף הסכמים, על אף שצוין כי יש להשמיט פרטים מזהים, הינה בעייתית בשל הפרת הסודיות כלפי הלקוח, שהרי מדובר בהסכמים ארוכים הכוללים פרטים אינטימיים וכלכליים של הצדדים. לפיכך, היה ותיוותר על כנה הדרישה להצגת תיעוד והסדרים, אזי יש להקפיד הקפדה יתרה שלא לסרוק את נוסח ההסכמים למאגרים ממוחשבים ולא לפרסמם בכל אופן שהוא וכן לקבוע כאמור בתקנות.

7.2. אנו סבורים כי יש לבטל את הדרישה לצרף תיעוד כתוב מפורט של המתרחש בשלושה הליכי הגישור, הן לבקשה לרישום לרשימות המגשרים והן לבקשה לחידוש הרישום. מעבר לדרישה לצירוף הסכמים, שגם היא בעייתית, דרישה זו הינה דרישה מהמגשר לחשוף את הדינמיקה החסויה ביותר המתרחשת בחדר הגישור.

אנו סבורים כי מעבר לכך, יש בכך הכבדה רבה על המגשרים, וכן הכבדה על הועדה שתצטרך לקרוא ולהתייחס לדברים הרשומים ולניירת רבה מאד. כמו כן, אין אפשרות לאשש את מידת ההתאמה בין הכתוב ב"תיעודים" הללו לבין הליך הגישור שנוהל במציאות. לדעתנו, יש להשאיר לשיקול דעת הועדה המייעצת כיצד ברצונה לייצר הערכה למגשרים.

8. חידוש הרישום – מוצע כי חידוש הרישום יעשה אחת לשבע שנים, לצורך הפחתת בירוקרטיה רבה ומכבידה.

נודה על תיקון התקנות באופן המוצע על ידנו.

נשמח להמשיך ולסייע בכל דבר וענין.

ב ב ר כ ה ,

גלית סנה לוריה, עו"ד
מ/ש' וואקנין א"ג
יו"ר (משותף) צוות תקנות המגשרים
לשכת עורכי הדין

מיכל שקד, עו"ד
מ/ש' וואקנין א"ג
יו"ר פורום יישוב סכסוכים
לשכת עורכי הדין

אורית אסנין, עו"ד
מ/ש' וואקנין א"ג
יו"ר (משותף) צוות תקנות המגשרים
לשכת עורכי הדין

העתקים:

עו"ד אפי נוה – ראש לשכת עורכי הדין.
מר אורי אלפרסי – מנכ"ל לשכת עורכי הדין.
עו"ד ענת מנדלסון – מנהלת המוסד לגישור, לשכת עורכי הדין.
עו"ד שלי ואקנין-אדם – ממונה תחום יישוב סכסוכים, לשכת עוה"ד.
עו"ד פנחס מיכאלי – ממונה תחום חקיקה, לשכת עוה"ד.
גב' דנית בוסקילה – מנהלת יחידת כנסת, לשכת עוה"ד.